

## **Lokalny Indeks Jakości Współpracy w Gminie Gryfino**

W dniu 4 czerwca 2014 r. o godz. 10:00 w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w Gryfinie odbyło się drugie spotkanie w sprawie Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy. Podczas spotkania przedstawiona i wspólnie omówiona została wersja robocza raportu stanu jakości współpracy z NGOs w samorządzie.

Raport ten jest efektem wcześniejszej dyskusji w sprawie jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, jak również przeprowadzonego w dniach od 5 do 23 maja 2014 r. w Mieście i Gminie Gryfino badania jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, w którym zastosowano narzędzie w postaci kwestionariusza ankietowego.

Ocena współpracy została przeprowadzona w kontekście trzech najważniejszych aspektów (płaszczyzn), i pięciu kryteriów oceny współpracy na linii JST-NGO, do których zalicza się:

- a) zakres realizowanej współpracy,
- b) ocenę administracji publicznej,
- c) ocenę organizacji pozarządowych,
- d) ocenę zewnętrznych uwarunkowań,
- e) ocenę rezultatów współpracy.

Do pobrania: raport z badania jakości współpracy Miasta i Gminy Gryfino i organizacji pozarządowych w oparciu o Lokalny Indeks Jakości Współpracy.

Badanie przeprowadzono w ramach projektu pn. „Współpraca z III sektorem – standardem zachodniopomorskich samorządów” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa, opracowanego w ramach Priorytetu V „Dobre rządzenie”, Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”, Poddziałanie 5.4.2 „Rozwój dialogu obywatelskiego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki



# Raport z badania jakości współpracy Miasta i Gminy Gryfino i organizacji pozarządowych w oparciu o Lokalny Indeks Jakości Współpracy

Gryfino, 04.06.2014 r.

## I. Wstęp

Badanie jakości współpracy Miasta i Gminy Gryfino z organizacjami pozarządowymi realizowane jest w ramach projektu „Współpraca z III sektorem – standardem zachodniopomorskich samorządów” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa, opracowanego w ramach Priorytetu V „Dobre rządzenie”, Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”, Poddziałanie 5.4.2 „Rozwój dialogu obywatelskiego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Celem przygotowania niniejszego opracowania jest pomoc przedstawicielom organizacji pozarządowych i administracji publicznej w dokonaniu wspólnej oceny wzajemnych relacji i jakości współpracy. Zaproponowane rozwiązania mają tę współpracę wzmocnić, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców. Praca ta stała się okazją do wspólnej refleksji, jak skłonić obie strony do zatrzymania się na chwilę i zastanowienia się nad wzajemnymi relacjami.

W założeniu rezultatem oceny nie ma być bowiem ocena samorządu czy organizacji, ale rozpoczęcie wspólnego doskonalenia współpracy oraz wypracowanie metody systematycznej oceny stanu współpracy. Powstała więc propozycja stałej formuły oceny, która ma również pomóc w diagnozowaniu słabości relacji samorządu i organizacji pozarządowych oraz formułowaniu propozycji rozwiązań.

Badanie będzie prowadzone corocznie, aby tę współpracę monitorować i przygotowywać kolejne rozwiązania w zakresie tworzenia i realizacji polityk publicznych, w zakresie współpracy finansowej i niefinansowej oraz budowania płaszczyzny wsparcia dla rozwoju III sektora i inicjatyw obywatelskich.

## II. Opis relacji międzysektorowej

W Mieście i Gminie Gryfino współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się w granicach wyznaczonych przez ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zarówno w formie finansowej, jak pozafinansowej. W samorządzie przyjmowany jest rokrocznie roczny program współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, a od 2011 roku również sprawozdania z ich realizacji. Projekty rocznych programów współpracy są konsultowane z organizacjami pozarządowymi, jednakże z uwagi na brak zainteresowania odbywa się to jedynie poprzez ogłoszenie na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej i tablicy ogłoszeń.

Samorząd może się wykazać stabilną pozycją osoby zajmującej się kontaktami z lokalnymi organizacjami. Od kilku lat nieustannie łącznikiem pomiędzy sektorem samorządowym i pozarządowym jest jedna osoba – znana i rozpoznawalna przez środowisko trzeciego sektora.

Miasto i Gmina Gryfino współpracuje z organizacjami w zakresie polityki lokalowej. W 2013 roku utworzono Centrum Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, z którego w chwili obecnej działania nieodpłatnie 15 stowarzyszeń. Organizacje mają wiedzę, o tym że mogą korzystać z sal oraz infrastruktury urzędu i jednostek samorządowych.

Samorząd gminny to duże środowisko lokalne, organizacje pozarządowe działające na terenie samorządu są w większości znane samorządowi. Nie wszystkie działające organizacje utrzymują kontakt z samorządem i starają się o środki na realizację zadań statutowych.

Środowisko gryfińskich organizacji pozarządowych cechuje się umiarkowaną aktywnością. Kluczową rolę odgrywają organizacje sportowe, chociaż coraz bardziej widoczna jest działalność organizacji z obszaru ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej czy przedsiębiorczości. Liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych wynosi ok. 40, jednak ich działania (poza obszarem w zakresie sportu) bardzo często są niezauważalne wśród mieszkańców. Nawet same organizacje nie wiedzą o sobie nawzajem.

Bywa też tak, że organizacje postrzegane są jako roszczeniowe. Organizacjom pozarządowym trudno się zintegrować i zajmować wspólne stanowisko w rozmowach z samorządem w kwestiach dotyczących całego sektora pozarządowego. To może oznaczać, że na linii samorząd – NGOs nie wszędzie panuje pełne porozumienie i warto ze szczególną uwagą przyglądać się wzajemnym relacjom, aby niwelować przeszkody, obniżające wartość partnerstwa.

### III. Zespół roboczy ds. wdrożenia Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy

W kwietniu bieżącego roku zawiązano zespół roboczy ds. wdrożenia Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy składzie:

#### JST i inne instytucje publiczne

1. Jerzy Korzak – Z-ca Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino;
2. Elżbieta Kasprzyk – Radna Rady Miejskiej w Gryfinie;
3. Janusz Skrzypiński – Radny Rady Miejskiej w Gryfinie;
4. Krzysztof Rudnicki – Gryfiński Dom Kultury;
5. Grzegorz Jastrowicz – Naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie;
6. Barbara Lefik - Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie;
7. Małgorzata Wasiluk – Biuro Promocji i Informacji Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie.

#### NGO

1. Elżbieta Smirnow – Stowarzyszenie Amazonek „Ewa” w Gryfinie;
2. Ewa Chludzińska – Lewczuk – Stowarzyszenie „Jestem i Pomagam”;
3. Elżbieta Wiśniewska – Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryfinie;
4. Teresa Glińska – Gryfiński Uniwersytet Trzeciego Wieku;
5. Halina Szczepańska – Parafialny Zespół Caritas w Gryfinie;
6. Dorota Wierzejska – Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Radziszewo, Daleszewo, Łubnica, Chlebowo, Stare Brynki, Raczki, Dębce, Żabnica, Czepino, Nowe Brynki "Razem"
7. Monika Domagała – Janowska – Stowarzyszenie Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zespół roboczy złożony z przedstawicieli różnych instytucji i organizacji pozarządowych gwarantuje reprezentatywność opinii społeczności lokalnej. Jej celem jest inicjowanie różnych działań zmierzających do poprawy jakości współpracy pomiędzy JST i NGO.

### IV. Metodologia i wyniki badania jakości współpracy organizacji pozarządowych z Miastem i Gminą Gryfino

Badanie z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego przeprowadzone było w dniach 12-27.05.2014 r. w formie wizyt osobistych. Na potrzeby badania stworzono bazę podmiotów i ich reprezentantów. Ankieta miała formę dwóch arkuszy badań ankietowych dedykowanych:

- przedstawicielom Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, Radnym Rady Miejskiej w Gryfinie, jednostkom organizacyjnym tj. Gryfińskiemu Domu Kultury, Ośrodkowi Pomocy Społecznej, Bibliotece Publicznej w Gryfinie);
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Miasta i Gminy Gryfino.

Do celów badania wyznaczono następującą ilość osób współpracujących z organizacjami wytypowanymi do badania:

- przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie (10 osób). Badaniem objęci zostali pracownicy z różnych wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, stale współpracujących z organizacjami pozarządowymi;
- Radni Rady Miejskiej w Gryfinie (21 osób);
- jednostki organizacyjne, w tym:
  - Gryfiński Dom Kultury (10 osób). Do badania wyznaczono długoletnich pracowników, współpracujących z organizacjami m.in. przy organizacji wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Gryfino.
  - Ośrodek Pomocy Społecznej (10 osób). Do badania wyznaczono długoletnich pracowników, współpracujących z organizacjami m.in. przy udzielaniu pomocy społecznej, wolontariacie, organizowaniu akcji społecznych.
  - Biblioteka Publiczna w Gryfinie (10 osób). Do badania wyznaczono długoletnich pracowników, współpracujących z organizacjami m.in. w ramach akcji własnych jednostki, wydarzeń kulturalnych.

Do celów badania wyznaczono również 40 organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta i Gminy Gryfino. Organizacje pozarządowe to zarówno stowarzyszenia długoletnie z tradycjami jak i nowe, dopiero rozpoczynające swoją działalność. Nowe stowarzyszenia posiadają większe zaplecze członków, są zazwyczaj prężnie działające, otwarte na dialog i współpracę. Zasięgiem działania obejmują przede wszystkim Gminę Gryfino. Na ten moment 15 organizacji posiada swoją siedzibę w Centrum Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na Dworcu Kolejowym w Gryfinie ul. Sprzymierzonych 1. Nie wszystkie organizacje utrzymują kontakt z samorządem.

W wyniku przeprowadzonego badania zebrano 68 ankiet (20 ankiet wypełnionych przez organizacje oraz 48 ankiet wypełnionych przez JST, jednostki organizacyjne oraz radnych).

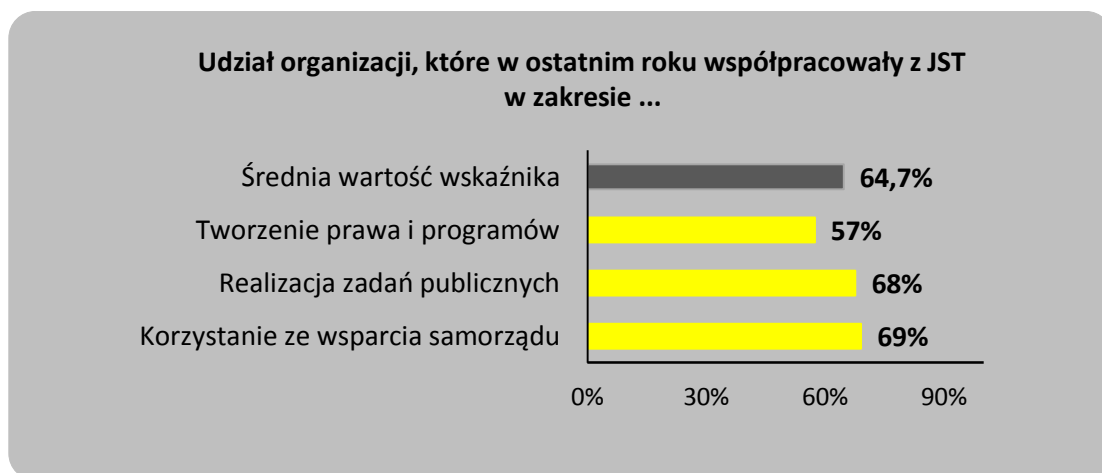
## V. Ocena współpracy na podstawie zebranych informacji

Lokalny Indeks Jakości Współpracy oraz wypracowane, w ramach jego wdrażania, narzędzia pozwoliły pogrupować zebrane dane w oparciu o pięć kategorii oceny współpracy na linii JST-NGO, do których zalicza się:

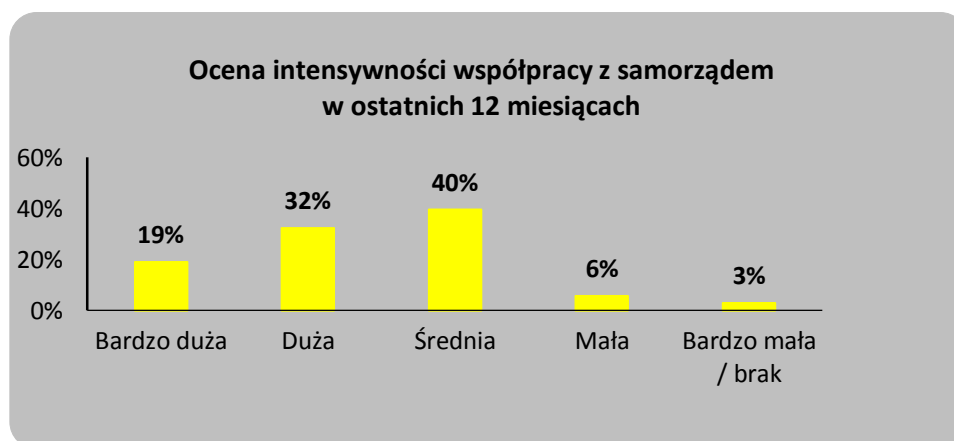
- a) zakres realizowanej współpracy,
- b) ocenę administracji publicznej,
- c) ocenę organizacji pozarządowych,
- d) ocenę zewnętrznych uwarunkowań,
- e) ocenę rezultatów współpracy.

W ramach oceny **zakresu realizowanej współpracy** zwrócono uwagę na współpracę organizacji z samorządem w trzech głównych „modelowych” płaszczyznach tj. realizacji polityk publicznych, realizacji zadań publicznych oraz współpracy na rzecz trzeciego sektora.

Biorąc pod uwagę zakres podejmowanej współpracy ankietowani za najważniejsze uznali korzystanie ze wsparcia niefinansowego samorządu (69% NGO) oraz realizację zadań publicznych – 68%. W niedalekim sąsiedztwie znalazła się współpraca przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii (57%). Ocena wypada bardzo dobrze, gdyż blisko 65% respondentów oceniło ten obszar pozytywnie.

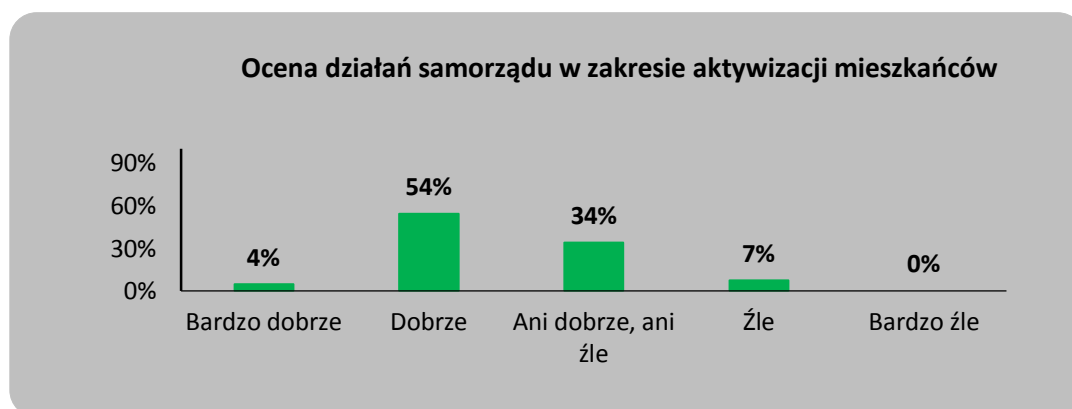


W obszarze intensywności podejmowanej współpracy zdecydowana większość badanych oceniła ją na poziomie dobrym - 40% badanych oceniło intensywność współpracy z samorządem na poziomie średnim, 32% na poziomie dużym, 19% na poziomie bardzo dużym, 6% na poziomie małym. Jedynie 3% ankietowanych wskazało na brak współpracy z samorządem w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

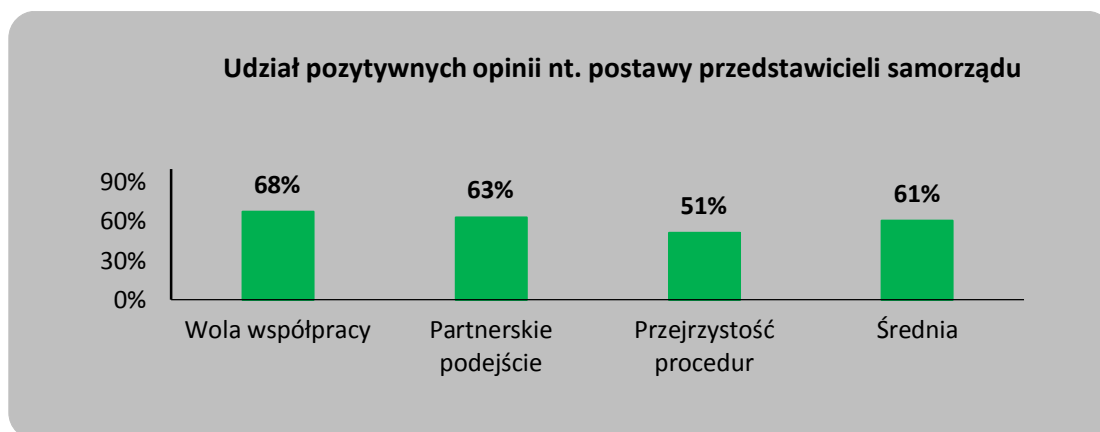


Kryterium oceny w obszarze dotyczącym zakresu współpracy wypada na poziomie dobrym, biorąc pod uwagę ogólną ocenę płaszczyzny na poziomie 3,57. Badania wskazały, iż zdecydowanie aktywniejsze są organizacje działające w obszarze edukacji i wychowania oraz pomocy społecznej – blisko 20%, kolejne obszary statutowej działalności to kultura i sztuka – 18% oraz pomoc osobom starszym – 13%. Pozostałe obszary to sport i kultura fizyczna, wspólnoty lokalowe, turystyka i krajoznawstwo, ochrona zdrowia oraz osoby niepełnosprawne i współpraca międzynarodowa. Wyniki badania nie potwierdziły monopolu organizacji sportowych w sferze realizowanych zadań publicznych. Być może w grupie respondentów nie znalazły się te organizacje, które najczęściej korzystają ze wsparcia samorządu i są, w opinii respondentów, faworyzowane w materii otrzymywanego dofinansowania.

Drugie kryterium to ocena **podejścia administracji publicznej** którą, w skali 1-5, oceniono na poziomie 3,53. Na taką ocenę złożyła się analiza działania administracji na rzecz trzeciego sektora, kultura współpracy oraz ocena wybranych działań samorządu. I tak za aktywność władz w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców Miasta i Gminy Gryfino samorząd otrzymał ocenę 3,56 – dobrze ocenilo ją 54% respondentów, bardzo dobrze 4% i neutralnie 34%. 7% badanych ocenilo tą sferę współpracy źle. Żaden z respondentów nie ocenił sfery bardzo źle. W tym przypadku warto pochylić się nad grupą osób, które nie zdecydowały się na wskazanie konkretnej oceny i znaleźć przyczynę takiej postawy. Przyczyna może tkwić w braku wiedzy o podejmowanych działaniach, bądź w nieskutecznym przepływie informacji o prowadzonych przez samorząd inicjatywach.



Oceniając podejście przedstawicieli samorządu do współpracy z NGO respondenci za najważniejsze uznali wolę współpracy (68%), partnerskie podejście (63%) i przejrzystość procedur (51%). Warto zwrócić uwagę, iż dwa pierwsze obszary ocenione zostały mniej więcej na tym samym poziomie. Oznacza to, iż w ocenie organizacji samorząd wykazuje się dużą wolą współpracy proponując organizacjom partnerskie podejście do realizacji zleconych zadań. Ocena ogólna tego obszaru wynosi 3,65 w skali 1-5, co daje 61% udziału pozytywnych opinii respondentów dotyczącej postawy przedstawicieli samorządu wobec lokalnych organizacji pozarządowych.

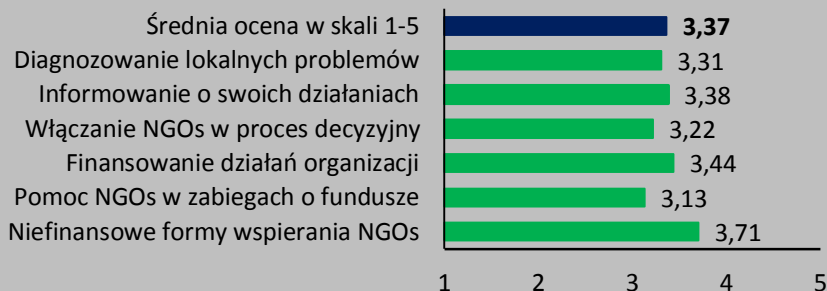


Już sama ocena działań samorządu w rozbiciu na poszczególne obszary współpracy potwierdza chęć współpracy i wolę partnerskiej realizacji polityk publicznych. Poniższe obszary idealnie obrazują ocenę respondentów. I tak:

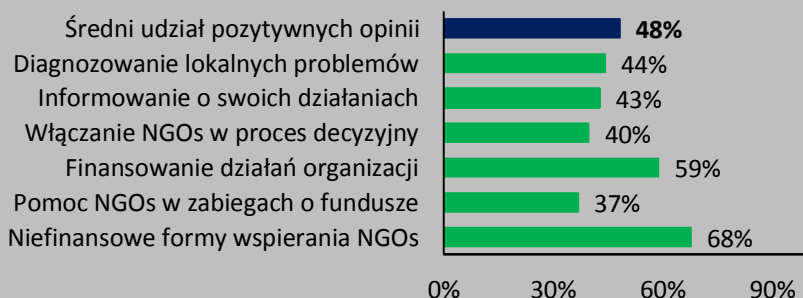
- a) diagnozowanie problemów i potrzeb lokalnych mieszkańców – 3,31 (44%)
- b) informowanie organizacji o swoich planach i zamierzeniach – 3,38 (43%)
- c) uwzględnianie opinii NGO przy tworzeniu prawa, programów i strategii – 3,22 (40%)

- d) finansowanie przez samorząd projektów realizowanych przez NGO – 3,44 (59%)
- e) pomoc organizacjom w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania – 3,13 (37%)
- f) wsparcie niefinansowe dla organizacji – 3,71 (68%)

### Ocena działań samorządu w wybranych obszarach



### Udział pozytywnych opinii nt. wybranych działań samorządu

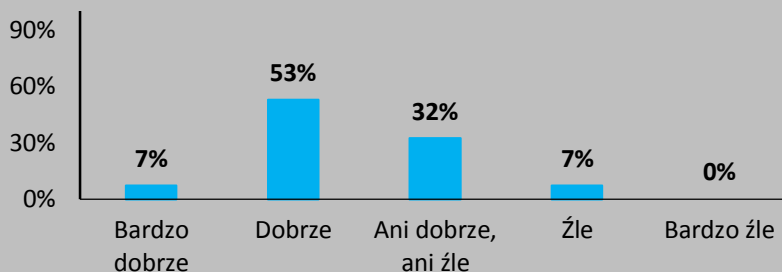


Powyższe oceny potwierdzają, iż w samorządzie na wysokim poziomie oceniana jest kultura współpracy samorządu i organizacji pozarządowych. Najskuteczniejszą działalność samorząd prowadzi w obszarze II płaszczyzny modelu współpracy tj. współpracy administracji z organizacjami pozarządowymi w obszarze realizacji zadań o charakterze finansowanym i niefinansowym. Sposób działania samorządu został oceniony na ogólnym poziomie 3,37, gdzie najwyżej oceniono niefinansowe formy wspierania NGOs (3,71 - 68%) oraz finansowanie działań organizacji (3,44 – 59%). Najniższe noty otrzymały działania związane z udzielaniem pomocy ngo-som w zabiegach o fundusze (3,13 – 37%), jak również działania związane z zaangażowaniem w proces decyzyjny (3,22-40%).

Trzecia kategoria to **ocena organizacji pozarządowych**, która w sumie wyniosła 3,62. Wynik ten jest wyższy od wyniku jaki uzyskał samorząd (3,53). Na ogólną ocenę tego kryterium wpłynęła ocena poziomu aktywności społecznej mieszkańców, woli postawy organizacji pozarządowych wobec partnerów i oceny wybranych obszarów działania. I tak poziom aktywności społecznej mieszkańców gminy oceniono na 3,60. Tu 36 respondentów oceniło go na poziomie dobrym (53%), 5 na bardzo dobrym (7%), 22 na neutralnym (32%) oraz 5 na złym (7%).

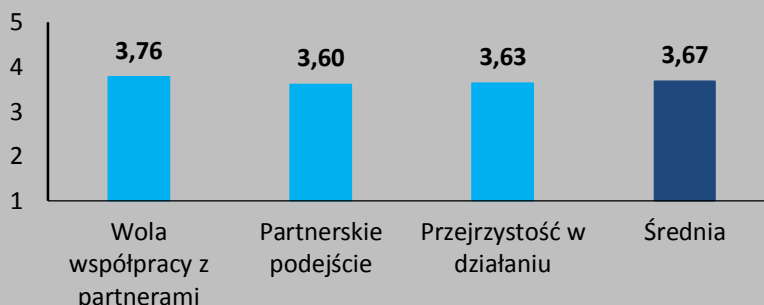


### Ocena poziomu aktywności społecznej mieszkańców



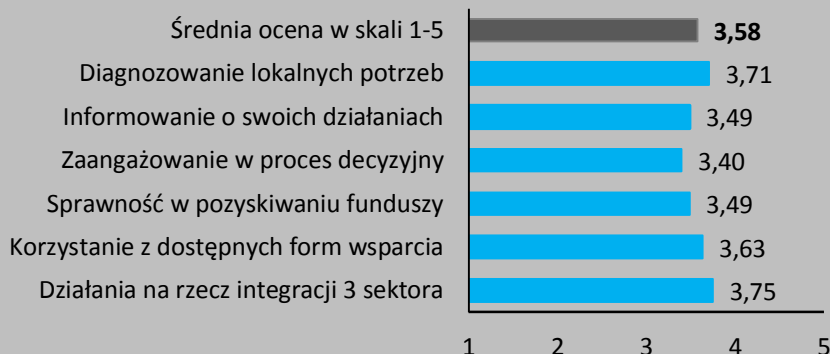
Wolę współpracy organizacji pozarządowych z samorządem i innymi podmiotami oceniono na poziomie 3,67, gdzie każda z form współpracy tj. wola współpracy, partnerskie podejście i przejrzystość w działaniu znajduje się na zbliżonym poziomie w skali punktowej (3,76; 3,60; 3,63). Ocena ta dotyczy wyłącznie pozytywnych odpowiedzi, dając tym samym 60% poparcie dla prowadzonej działalności pozarządowej. Po raz kolejny pojawia się grupa osób niezdecydowanych, nad którą warto się pochylić i znaleźć przyczynę takiej postawy.

### Ocena postawy przedstawicieli organizacji w relacjach z partnerami



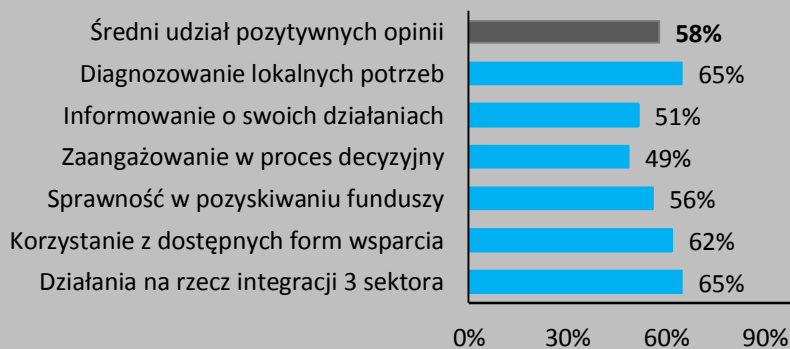
Kolejne kryterium związane jest z oceną sposobu działania NGO, które zostało ocenione na poziomie 3,58. Najwyżej oceniono działania na rzecz integracji środowiska lokalnego (3,75 - 65%) oraz diagnozowanie lokalnych potrzeb i problemów (3,71 - 65%). Najniższe noty otrzymały działania związane z zaangażowaniem w proces decyzyjny (3,40-49%). Podobnie wyniki wyglądają w ocenie samorządu.

### Ocena działań organizacji w wybranych obszarach



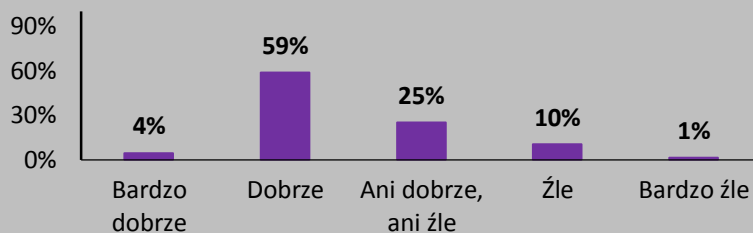
Wartym zauważenia jest, że różnica pomiędzy najwyżej a najniżej ocenionymi obszarami nie jest aż taka spora. I tak informowanie o swoich działaniach otrzymało ocenę 3,49 (51%), podobnie jak sprawność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Korzystanie z dostępnych form współpracy uzyskało notę 3,63, którą wskazało 62% respondentów. Ocena ta dotyczy wyłącznie pozytywnych odpowiedzi, dając tym samym blisko 60% poparcie dla prowadzonej działalności pozarządowej.

### Udział pozytywnych opinii nt. wybranych działań organizacji



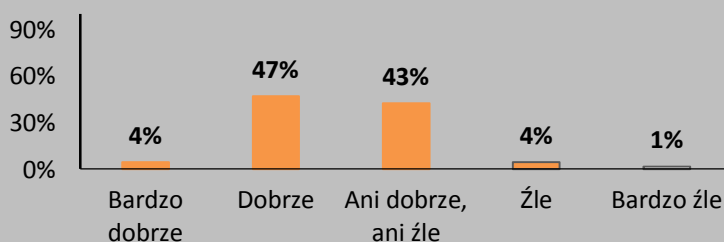
Kolejne z kryterium to **uwarunkowania zewnętrzne** (rozwiązania prawne oraz programy krajowe), które zdaniem większości respondentów są dobre (59%), natomiast 25% pytanych nie ma zdania w tej materii. Zastanawiające jest jednak to, iż pomimo licznych narzekań na polską legislację, zbyt rozbudowaną procedurę dotacyjną i biurokrację, tak mało osób wskazało na takie utrudnienia w prowadzonej działalności.

### Ocena zewnętrznych uwarunkowań współpracy między samorządem i NGO



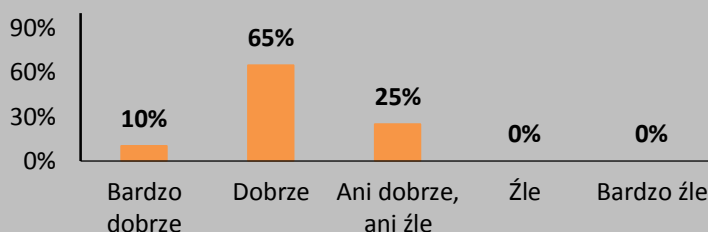
Ostatnie kryterium oceny to **ocena wpływu współpracy** pomiędzy JST i NGO na jakość i dostępność usług dla mieszkańców. Badani ocenili ją na poziomie 3,67.

### Ocena wpływu współpracy JST-NGOs na jakość usług świadczonych mieszkańcom



Dobrze oceniono wpływ współpracy pomiędzy JST i NGO na rozwój poszczególnych organizacji. 4% oceniło go na bardzo dobry, 47% na dobry, 43% nie ma zdania i w sumie 5% oceniło wpływ współpracy negatywnie.

### Ocena wpływu współpracy z samorządem na rozwój organizacji

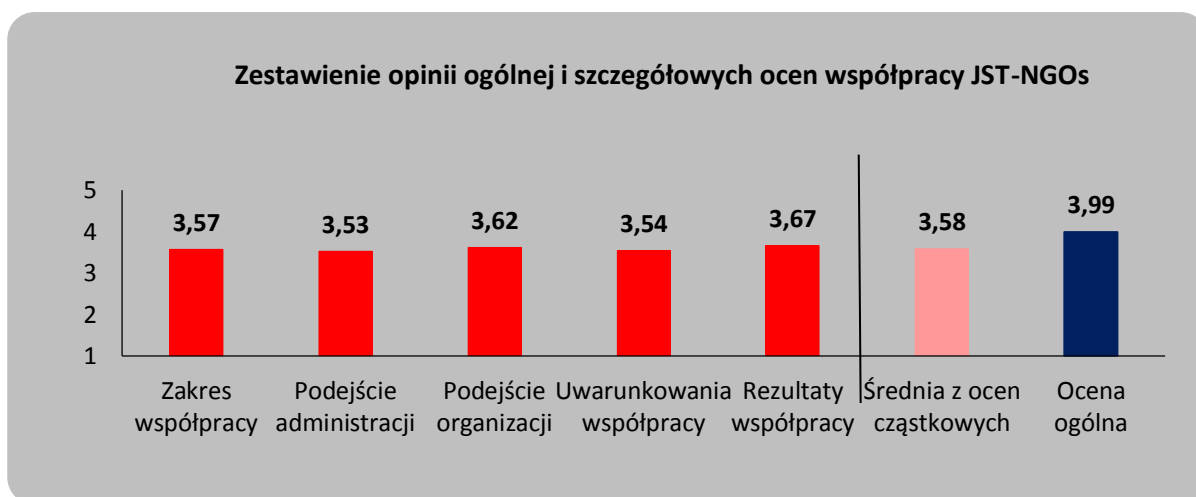


I po raz kolejny, w powyższych dwóch przypadkach, zaistniała grupa osób nie mających zdania – aż 43% i kolejno 25% badanych nie jest w stanie wskazać, czy prowadzona współpraca na linii JST-NGO wpływa korzystnie czy negatywnie na jakość świadczonych usług i na rozwój samych ngosów. I po raz kolejny pada pytanie, czego jest to dowodem – braku informacji czy zainteresowania? Warto

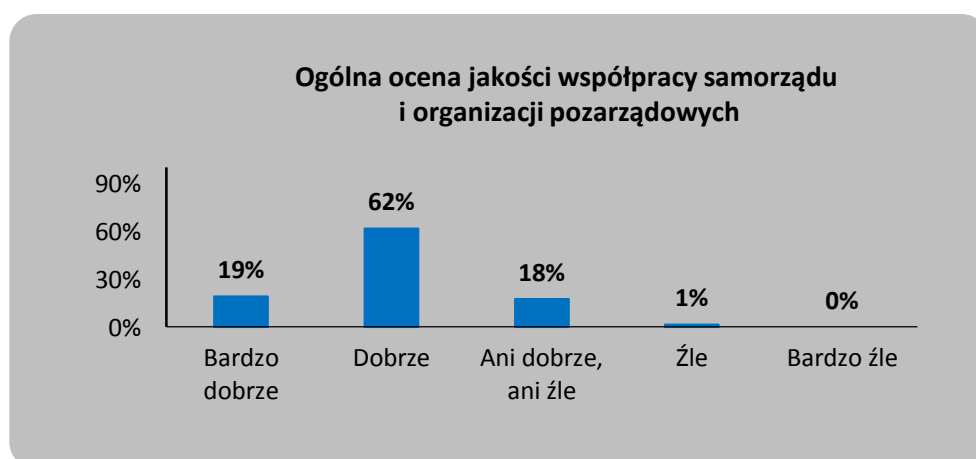
zastanowić się nad zagospodarowaniem tej właśnie grupy – niezdecydowanych respondentów, prowadząc działalność edukacyjną i podejmując szeroko zakrojoną kampanię informacyjną.

Według respondentów do głównych źródeł pozyskiwania informacji o prowadzonej działalności na rzecz współpracy z trzecim sektorem wskazano: prasę lokalną, internet, strony www samorządu i organizacji pozarządowych, Biuletyny Informacji Publicznej samorządów, ze sprawozdań rocznych samorządu, ze sprawozdań komisji stałych Rady Miejskiej, od pełnomocnika ds. współpracy z NGO, kontaktów telefonicznych i mailowych. Informacje przekazywane są również podczas spotkań bezpośrednich oraz w trakcie imprez promocyjnych.

Samorząd może pochwalić się dobrą współpracę z organizacjami pozarządowymi, 19% badanych ocenia ją na poziomie bardzo dobrym, a aż 62% na poziomie dobrym. Mimo przeszkód w prowadzonej współpracy – nie wystarczający poziom finansowania - gryfiński trzeci sektor potrafi odnaleźć się w dzisiejszych realiach. Nie skupia się jedynie na samorządowym wsparciu ale czerpie również środki z zewnętrznych funduszy.



Ogólna ocena współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi mierzona w skali 1-5 w ramach przeprowadzonego badania wyniosła 3,99. Samorząd otrzymał ocenę dobrą za prowadzoną współpracę na rzecz trzeciego sektora. 62% badanych ocenia ją dobrze a 19% bardzo dobrze. W sumie daje to wynik 81% pozytywnych opinii w materii prowadzonej współpracy międzysektorowej.



Podsumowując. Kluczowym wydaje się włączenie NGO w proces aktualizacji strategii i programów gminnych, gdzie dokładanie powinna być określona rola i miejsce organizacji pozarządowych. Konsekwencją takiego planowania jest stworzenie standardów realizacji zadań publicznych. Koniecznym wydaje się również rozwój dwóch form współpracy partnerskiej tj. działalności centrum NGO i inicjatywy lokalnej, dającej możliwość włączania mieszkańców w faktyczne działania oddolne i budowanie aktywności obywatelskiej.

Badanie dowodzi, iż organizacje pozarządowe mogą uzupełniać działania samorządu w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, że mają duży potencjał, który warto wykorzystać oraz że wpływają pozytywnie na rozwój lokalny. Wysoka była również zgodność z twierdzeniami, że organizacje pozarządowe działają najbliżej osób potrzebujących oraz w celu spełnienia misji, w odpowiedzi na lokalne problemy. Takie wskazania świadczą o tym, że władze samorządowe postrzegają organizacje pozarządowe jako dobrego partnera, z którym można wspólnie pracować nad rozwiązywaniem problemów społecznych i rozwojem regionu.

Analizując powyższe warto pochylić się po pierwsze nad zbyt niską aktywnością społeczną, brakiem otwartej postawy obywatelskiej i działaniem wyłącznie w swoim obszarze. Po drugie, nad mało skutecznym procesem konsultacyjnym prowadzonym przez samorząd oraz brakiem udziału przedstawicieli trzeciego sektora w diagnozowaniu potrzeb lokalnych.

Ważnym aspektem wskazywanym przez respondentów jest niski poziom finansowania i brak przejrzystości procedur. Oczywiście z uwagi na pogarszający się stan finansów publicznych, wysokość środków finansowych z roku na rok ulega zmianie. Nie zwalnia to oczywiście władz z realizacji ustawowej współpracy z trzecim sektorem i realnego włączenia organizacji pozarządowych w tworzenie przejrzystych procedur, które zostały słabiej ocenione podczas indeksu.

W wyniku przeprowadzonego badania za najważniejsze **zalety** współpracy trzeciego sektora z sektorem samorządowym uznano:

1. osobę pełnomocnika ds. współpracy z NGO, będącego łącznikiem pomiędzy sektorem samorządowym a pozarządowym;
2. pomoc w realizacji zadań publicznych;
3. organizację szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych;
4. szeroką ofertę współpracy samorządu na linii z ngo;
5. elastyczność w podejściu do organizacji pozarządowych;
6. poszanowanie zasady partnerstwa;
7. komunikatywność i otwartość przedstawicieli NGOs;
8. kompetencję urzędników i przedstawicieli NGOs.

Z kolei do głównych **wad** utrudniających współpracę należą:

1. brak wystarczającego poziomu finansowania organizacji pozarządowych przez samorząd;
2. niezadawalająca liczba spotkań plenarnych z organizacjami;
3. zbyt skomplikowane rozliczanie udzielanego wsparcia;
4. słaba baza lokalowa;
5. brak konsultacji dokumentów strategicznych dla trzeciego sektora;
6. nieudolność organizacji w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych;
7. niewłaściwy podział dotacji (faworyzowanie środowiska kultury fizycznej).

Problemów na linii organizacja-samorząd jest zapewne wiele. Ale jeśli jedna i druga strona wykaże chęć porozumienia to może się to jedynie zakończyć z korzyścią dla samorządu i organizacji. Dlatego też diagnozę współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w ocenie respondentów można sprowadzić do zagadnień:

- braku partnerstwa w przygotowywanych procesach konsultacyjnych i diagnostycznych w np. kreowaniu planu współpracy z organizacjami na kolejne lata;
- braku współpracy wśród samych organizacji powodując, że organizacje zamiast współpracować dla dobra ogółu konkurują ze sobą, co w konsekwencji prowadzi do rozdrobnienia działalności;
- braku organizacji spotkań plenarnych, forum inicjatyw pozarządowych dla potrzeb wypracowania zadań i koncepcji podejmowanych działań pozarządowych;
- małej skuteczności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków finansowych z uwagi na brak zabezpieczenia wkładu własnego;
- niedostatecznego zrozumienia roli organizacji pozarządowych w rozwoju społecznym gminy;
- braku silnego sektora pozarządowego, co powoduje jego pominięcie w procesie tworzenia i wdrażania prawa lokalnego.

## **VI. Porównanie współpracy w Mieście i Gminie Gryfino do danych obrazujących stan współpracy międzysektorowej w skali kraju**

Badania ogólnopolskie wskazują, że dla organizacji pozarządowych najważniejszym partnerem są władze samorządowe. Z kolei organizacje pozarządowe są postrzegane przez pytane władze jako zdecydowana szansa na rozwój regionu. Podkreśla się przede wszystkim realizację przez organizacje pozarządowe zadań i celów spójnych z zadaniami gminy. Mało tego, wskazuje się na to, że organizacje wykonują te zadania, które są istotne dla społeczeństwa lokalnego, a nie są realizowane przez samorząd. Powoduje to, iż organizacje i ich działalność postrzegane są jako uzupełnienie pewnej „luki” w lokalnych potrzebach oraz w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Poziom współpracy samorządu gryfińskiego z organizacjami pozarządowymi nie odstaje od wdrażanego modelu współpracy, praktykowanego w kraju. Są obszary, które wymagają udoskonalenia – procesy konsultacyjne i diagnozowanie problemów - ale ocena globalna wypada dobrze. Porównując współpracę finansową - samorząd zrównuje się z pozostałymi samorządami z kategorii gmin miejskich. Badania Stowarzyszenia Klon/Jawor jasno określają, iż współpraca finansowa jest realizowana głównie w obszarach: sportu (współpracę w tym obszarze deklaruje 80,5% samorządów), kultury (37,5% wskazań), zdrowia (30,1%), pomocy społecznej (28,7%). W ramach współpracy finansowej jednostki samorządu terytorialnego zdecydowanie preferują wspieranie organizacji w realizacji zadania publicznego. Nie praktykuje się form powierzania realizacji zadania organizacjom pozarządowym. Podobnie wygląda to w Gminie Gryfino.

Istotnym problemem we współpracy międzysektorowej jest niski poziom realnej konkurencyjności – władze samorządowe mają tendencję do popierania istniejących organizacji z terenu gminy.

Z kolei podmioty sektora pozarządowego same siebie postrzegają jako słabszą stronę w procesie współpracy. Część organizacji akceptuje taką sytuację i nie próbuje jej zmieniać. W efekcie, jednocześnie zwalniają się one z odpowiedzialności za jakość współpracy międzysektorowej. Sprzyja to roszczeniowości wobec władz samorządowych i upatrywaniu właśnie w nich głównego źródła zarówno dobrych, jak i złych cech współpracy.

## VII. Podsumowanie jakości współpracy w Gminie Gryfino

Płaszczyzna współpracy	Opis ułatwiający ustalenie oceny	
	Mocne strony	Słabe strony
Tworzenie polityk publicznych	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ W zakresie wymiany wewnątrz - sektorowej rolę przekąźnika pełni osoba odpowiedzialna w urzędzie za współpracę z NGOs</li> <li>✓ System wymiany informacji realizowany jest również przez jednostki organizacyjne gminy</li> <li>✓ Istnieje roczny program współpracy, w którym ujęte są zasady współpracy przy realizacji polityk publicznych</li> <li>✓ W samorządzie funkcjonuje przyjęty uchwałą Rady Miejskiej tryb konsultowania z NGO projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji</li> <li>✓ Istnieje możliwość promocji działalności ngos na stronie www samorządu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Samorząd nie dysponuje aktualną bazą NGO, która byłaby dostępna na stronie www</li> <li>✓ Samorząd nie posiada na stronie www zakładki poświęconej NGOs</li> <li>✓ Nie ma wspólnego zespołu ds. diagnozowania lokalnych problemów</li> <li>✓ W gminie nie ma ustalonych zasad uczestnictwa NGOs w procesie diagnozy</li> <li>✓ Organizacje nie uczestniczą w ewaluacji planów, strategii i programów ani ich nie monitorują wspólnie z samorządem</li> <li>✓ Samorząd nie upublicznia wyników ewaluacji</li> <li>✓ Samorząd nie organizuje wspólnych, regularnych spotkań, w czasie których ustala się najważniejsze kierunki polityki lokalnej, w tym kwestie finansowe</li> <li>✓ Nie istnieje jawny spisany sposób tworzenia strategii i programów</li> <li>✓ Zbyt mała liczba organizacji aktywnie uczestniczy w konsultacji planów, strategii, programów</li> </ul>
<b>Rekomendowane działania</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Należy wzmocnić dotychczasowe obszary wykazane w „Mocnych stronach” współpracy poprzez wprowadzenie nowych form konsultacji społecznych w różnych obszarach polityk publicznych.</li> <li>✓ Rozważyć przyjęcie procedur włączania organizacji pozarządowych do diagnozowania lokalnych problemów i potrzeb w obszarze tworzenia polityk publicznych.</li> <li>✓ Zasadnym jest stworzenie zakładki/podstrony poświęconej organizacjom pozarządowym wraz z usystematyzowanymi informacjami dla ngo'sów, a w jej ramach aktualną bazę organizacji pozarządowych.</li> <li>✓ Publikować, w wyznaczonym dla NGOs miejscu, sprawozdania z przebiegu procesów konsultacyjnych programu współpracy i innych dokumentów strategicznych.</li> <li>✓ Rozważyć wypracowanie metodologii diagnozowania problemów społecznych oraz tworzenia i konsultacji dokumentów planistycznych z udziałem organizacji pozarządowych.</li> <li>✓ Konieczne jest wdrożenie modelu konsultacji zakładające konsultowanie założeń rozwiązań w celu zwiększenia faktycznego wpływu organizacji na proponowane rozwiązania.</li> <li>✓ Rozważenie powołania zespołu ds. diagnozowania lokalnych problemów.</li> <li>✓ Publikowanie ewaluacji realizowanych programów i strategii gminy na stronach internetowych.</li> </ul>		

Płaszczyzna współpracy	Opis ułatwiający ustalenie oceny	
	Mocne strony	Słabe strony
Realizacja zadań publicznych	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Samorząd regularnie prowadzi konkursy dla organizacji pozarządowych, zleca też zadania publiczne w inny sposób</li> <li>✓ Program współpracy określa tryb zlecania zadań organizacjom</li> <li>✓ Samorząd umożliwia organizacjom korzystanie z majątku komunalnego</li> <li>✓ Samorząd udziela organizacjom wsparcia pozafinansowego tj. możliwość korzystania z infrastruktury samorządu, indywidualne doradztwo, szkolenia, patronaty, promocja na stronach www.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Nie ma procedury zawierania partnerstw przy realizacji zadań publicznych</li> <li>✓ Nie istnieją sformalizowane procedury organizacji konkursów</li> <li>✓ W samorządzie nie praktykuje się powierzenia realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym</li> <li>✓ Program współpracy nie przewiduje możliwości współpracy przy realizacji zadań publicznych w formule inicjatywy lokalnej</li> <li>✓ Wysokość środków budżetowych powinna ulec zwiększeniu</li> </ul>
<b>Rekomendowane działania</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Należy uregulować procedurę organizacji otwartych konkursów ofert.</li> <li>✓ Rozważyć wypracowanie minimalnych wskaźniki merytorycznych realizacji zadań publicznych, które znajdują się w programie współpracy.</li> <li>✓ Rozważenie wypracowania w samorządzie formuły tworzenia, koordynowania projektów partnerskich z udziałem organizacji pozarządowych, wspierających organizacje w tym procesie.</li> <li>✓ Koniecznym wydaje się również rozwój formy współpracy partnerskiej tj. inicjatywy lokalnej.</li> </ul>		

Płaszczyzna współpracy	Opis ułatwiający ustalenie oceny	
	Mocne strony	Słabe strony
Rozwijanie infrastruktury współpracy	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ W samorządzie jest osoba odpowiedzialna za współpracę z organizacjami pozarządowymi</li> <li>✓ Samorząd inwestuje w rozwój organizacji na swoim terenie, wspólnie z organizacjami promującymi swoje działania w ramach lokalnych wydarzeń</li> <li>✓ Samorząd udziela wsparcia merytorycznego, pomaga w przygotowywaniu ofert</li> <li>✓ Organizacje mogą liczyć na pomoc w nawiązaniu kontaktów z innymi organizacjami krajowymi i zagranicznymi</li> <li>✓ W samorządzie funkcjonuje Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych</li> <li>✓ Organizacje korzystają z lokali, sal konferencyjnych, promocji swoich działań poprzez stronę www, ngos wnioskują i otrzymują patronaty itp.</li> <li>✓ Urzędnicy organizują szkolenia i udzielają organizacjom porad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Nie ma rozwiązań w postaci udzielania organizacjom pożyczek, gwarancji, funduszu wkładów własnych</li> <li>✓ Nie ma formalnego partnerstwa pomiędzy JST i NGO</li> <li>✓ Brak jest działań integrujących wszystkie ngo'sy, np. spotkania plenarnego gryfińskich organizacji</li> </ul>



#### Rekomendowane działania

- ✓ Rozważyć podjęcie działań związanych z uregulowaniem i promocją działania związanego z zapewnianiem wkładu własnego.
- ✓ Rozważyć podjęcie działań związanych z organizacją cyklicznych spotkań plenarnych dla organizacji pozarządowych, które pozwolą na integrację gryfińskiego trzeciego sektora.
- ✓ Koniecznym jest rozszerzenie oferty funkcjonującego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych
- ✓ Koniecznym jest stworzenie kalendarza cyklicznych przedsięwzięć pozarządówki, który upubliczniony sprzyjać będzie zawiązywaniu partnerstwa i integracji gryfińskiego trzeciego sektora.

## VIII. Upowszechnianie oceny jakości współpracy

Wyniki samooceny współpracy będą corocznie zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, każdorazowo przedstawiane radnym Rady Miejskiej w Gryfinie oraz Burmistrzowi Miasta i Gminy Gryfino.

Każdorazowo o pracach nad wspólną samooceną współpracy informowanie odbywać się będzie za pośrednictwem informacji wysyłanych do NGO i placówek podległych samorządowi oraz upowszechnianiu na stronie internetowej samorządu.

W tym roku zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino zostanie przyjęta procedura przeprowadzania diagnozy stanu współpracy, powtarzana corocznie. Również w kolejnych Programach Współpracy z organizacjami pozarządowymi diagnoza stanu współpracy będzie wymieniana jako jedna z metod budowania wzajemnych relacji międzysektorowych.